СҮХБААТАР АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Сүхбаатар аймгийн ОНХС-ийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: СБА-2023/51-НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Баруун-Урт хот 2024 он	Дарга, тэргүүлэх аудитор: Г.Даваа Утас: 99035990 Аудитын менежер: М.Нарантуяа Утас: 99029193 Ахлах аудитор/аудитор: Г.Оюунболд Утас: 99018399

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ...3

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ.........................5

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА 8

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН .... **Error! Bookmark not defined.**

4.1 Ерөнхий зүйл .... **Error! Bookmark not defined.**

4.2 Материаллаг байдал... **Error! Bookmark not defined.**

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт **Error! Bookmark not defined.**

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал .... **Error! Bookmark not defined.**

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт ..... **Error! Bookmark not defined.**

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт . **Error! Bookmark not defined.**

4.5.1 Завсрын аудитын талаар................................ **Error! Bookmark not defined.**

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал .... **Error! Bookmark not defined.**

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ 8

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ..................................8

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

СҮХБААТАР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

22000 Баруун-Урт сум, Сүхбаатар аймаг
Утас: 70518396, Факс 70518396
E-mail: Sukhbaatar@audit.gov.mn

2024.02.25 № 159

танай __________ - ны№____________-т

СҮХБААТАР АЙМГИЙН САНХҮҮ,
ТӨРИЙН САНГИЙН ХЭЛТСИЙН
ДАРГА Д.АРИУНЖАРГАЛ ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу аймгийн ОНХС-ийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Аймгийн ОНХС-ийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр 1,644.8 сая төгрөгийн дуусаагүй төсөл, арга хэмжээг орлого авсан, он дамжин хэрэгжиж буй ТАХ-ний 545.8 сая төгрөгийн үлдэгдэл санхүүжилт олгогдоогүйгээс нийт хөрөнгө 2,190.6 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Тайлант онд 72 төсөл, арга хэмжээ хэрэгжүүлснээс шинэ суурьшлын бүс байгуулах ажлыг газрын зөвшөөрөлгүй ТАХ-ний жагсаалтад оруулан батлуулж, магадлалын дүгнэлтгүй зураг төсвөөр барилгын ажлыг эхлүүлсэн байна.

D:/Bichig hereg/2024/A4 toot

Бусад асуудлын хэсэг

Тогтвортой амьжиргаа-3 төслийн хүрээнд жилийн гүйцэтгэлийн үнэлгээгээр аймгийн дүнгээр 84 хувьтай үнэлэгдэж 806.6 сая төгрөгийн урамшуулал авсан байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Г.ДАВАА

D:/Bichig hereg/2024/A4 toot

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**9464942459**	**11655562709**
31	**МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ**	7550224	553385042
312	**Банкинд байгаа бэлэн мөнгө**	7550224	553385042
3121	**Төгрөг**	7550224	553385042
31211	Төрийн сангийн харилцах	7550224	553385042
33	**АВЛАГА**	2160000	2160000
335	**Бусад авлага**	2160000	2160000
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	2160000	2160000
36	**НӨӨЦИЙН БАРАА**	9455232235	11102017918
36800	Бусад эргэлтийн хөрөнгө /ТӨҮГ/	9455232235	11102017918
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**9464942459**	**11657562960**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	**324750000**	**0**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	324750000	0
413	**Өглөг**	324750000	0
4136	**Бусад өглөг**	324750000	0
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	324750000	0
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**9140192459**	**11657562960**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	9140192459	11657562960
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	9140192459	11657562960
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	9140192459	10275798210
51220	Тайлант үеийн үр дүн	0	1381764750
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**9464942459**	**11657562960**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**10288872409**	**9327028093**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**8308872409**	**8091928093**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	2312583300	
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	2312583300	
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2312583300	
123	**Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг**	5996289109	8091928093
123002	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас шилжүүлсэн орлого	5996289109	8091928093
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**1980000000**	**1235100000**
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	1980000000	1235100000
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	1980000000	1235100000
2	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**313759877**	**7945263343**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**313759877**	**0**

210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	313759877	0
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	313759877	0
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	313759877	0
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**0**	**7945263343**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	0	7945263343
223001	Бусад хөрөнгө	0	7945263343
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)**	**9975112532**	**1381764750**
5	**НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)**	**9975112532**	**1381764750**

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**7976289109**	**9327028093**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**5996289109**	**8091928093**
123	**Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг**	5996289109	8091928093
123002	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас шилжүүлсэн орлого	5996289109	8091928093
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**1980000000**	**1235100000**
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	1980000000	1235100000
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	1980000000	1235100000
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**313759877**	**0**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**313759877**	**0**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**313759877**	**0**
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	313759877	0
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	313759877	0
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)**	**7662529232**	**9327028093**
	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	**-**	**-**
5	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)**	**9731640763**	**8781193275**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**9731640763**	**8781193275**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	9731640763	8781193275
220001	Барилга байгууламж	4290560509	49500000
221001	Их засвар	918262151	0
222001	Тоног төхөөрөмж	181484761	0
223001	Бусад хөрөнгө	4341333342	8731693275
6	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)**	**-9731640763**	**-8781193275**

	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	-	-
8	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)**	-2069111531	545834818
9	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**		7550224
10	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	7550224	553385042

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Бусад	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	**-**	**-**	**9,140,192,459**		9,140,192,459
2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	**-**	**-**	**9,140,192,459**		9,140,192,459
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			1,135,605,751		1,135,605,751
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	**-**	**-**	**10,275,798,210**	**-**	10,275,798,210
Тайлант үеийн үр дүн			1,381,764,750		1,381,764,750
2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	**-**	**-**	**11,657,562,960**	**-**	**11,657,562,960**

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
1	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**		
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	17414152700	8781193275
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**17414152700**	**8781193275**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	17414152700	8781193275
220001	Барилга байгууламж	192503700	49500000
223001	Бусад хөрөнгө	17221649000	8731693275
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	9233028000	1235100000
1320	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	9233028000	1235100000
132001	Орон нутгийн төсвөөс	9233028000	1235100000

4	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**		**7550224**
5	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**		**553385042**

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар илэрсэн 2,056.4 сая төгрөгийн алдааг залруулж, 3,600.0 сая төгрөгийн зөрчилд албан шаардлага хүргүүллээ.

Илрүүлсэн алдааг залруулсан, зөрчлийг арилгуулах хугацаатай албан шаардлага хүргүүлсэн тул Өөрчлөлтгүй дүгнэлт өглөө.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Тайлант онд болон он дамжин хэрэгжиж байгаа зарим ТАХ-г орлогод аваагүй байна.	1	2,056,404.0	1	2,056,404.0			1	2,056,404.0				
Дүн	1	2,056,404.0	1	2,056,404.0			1	2,056,404.0				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс			
			Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Газрын зөвшөөрөлгүй, магадлалаар баталгаажаагүй зураг төсвөөр барилгын ажил эхлүүлсэн	1	3,600,000.0	1	3,600,000.0		
Дүн	1	3,600,000.0	1	3,600,000.0		